O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TERMIZ DAVLAT UNIVERSITETI

«TASDIQLAYMAN»
O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor
_____________ prof. R.N.To‘rayev
“ 26 ” ___ 06 ___ 2024 yil

Ro‘yxatga olindi
№ : BD-61010400 – 2.005
“ 26 ” ___ 06 ___ 2024 yil

TURIZM INFRATUZILMASI FANINING O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	**1000000-Xizmatlar**
Ta’lim sohasi:	**1010000-Xizmat ko’rsatish sohasi**
Ta’lim yo‘nalishlari:	**61010400-Turizm (faoliyat yo`nalishlari bo‘yicha)**

Termiz – 2024

Fan/modul kodi TRIB104	O'quv yili 2024-2025	Semestr 4	ECTS – Kreditlar 4	
Fan/modul turi tanlov	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi	Auditoriya Mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Turizm infratuzilmasi	60	60	120

I. Fanning mazmuni

Turizm o'zining ko'p qirrali tarkibi bilan jamiyat hayotining barcha sohalariga faol ta'sir o'tkazib kelmoqda. U iqtisodiyotning ko'pgina jabhalarini rivojlantirishga imkon tug'diradi. Jumladan, transport tarmoqlari, aloqa, yo'l qurilishi, mehmonxonalar, umumiy ovqatlanish korxonalari, kommunal xo'jaligi, maishiy xizmat ko'rsatish, servis sohasi, savdo tarmoqlari va h.k. Turizmni rivojlantirish bir vaqtning o'zida o'ziga xos dam olish, hordiq chiqarish, ko'ngil ochar maskanlar industriyasini tashkil etib, o'z o'rnida sayyohlarga sifatli xizmat ko'rsatish bilan bog'liq bir qator sohalarni qamrab olgandir.

"Turizm infratuzilmasi " fanining maqsadi - Talabalarda mazkur fan bo'yicha turizmda turizm sohasidagi infratuzilmaning samarali rivojlanishini ta'minlash, turistlar va mahalliy aholi uchun yuqori sifatli va barqaror xizmat bo'yicha bilim va tushunchalar hosil qilishdan iborat.

"Turizm infratuzilmasi " fanining asosiy vazifalari - turizmda transport vositalari; turizmda joylashtirish vositalari; turizmda ovqatlanish korxonalari; turizmda sayr - tamosholar va ko'ngil yozish infratuzilmasi; turizmda aloqa va axborot vositalari; turizm infratuzilmasida sayohat agentliklari; turizmda ekskursiya xizmatlari ko'rsatish; turizmda lisenziyalash; turizmda xizmatlarni standartlashtirish va sertifikatlash; turizmda sug'urtalash; turizmda rasmiyatchilik tizimi; turizm infratuzilmasini tashkil etuvchi ishlab chiqarish tarmoqlari; turizmni boshqarish tizimi; turizmda investisiyalash kabilar bo'yicha talabalarda bilim, malaka va ko'nikmalarni shakllantirish iborat.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)
II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. TURIZM INFRATUZILMASI FANINING PREDMETI VA VAZIFALARI

Infratuzilma to'g'risida tushuncha. Turizm infratuzilmasi fanining predmeti va ob'ekti. Turizm infratuzilmasi fanining tarkibi va vazifalari.

2-mavzu. TURIZMDA TRANSPORT VOSITALARI

Turistik faoliyatni ta'minlashda transport vositalarining tutgan o'rni va roli. Turistlarni avtomobilda tashish. Turistlarni temiryo'l transportida tashish. Turistlarni aviasiya (havo) transportida tashish. Turistlarni dengiz va daryo transportida tashish.

3-mavzu. TURIZMDA JOYLAShTIRISh VOSITALARI

Turistlarni joylashtirish vositalari tushunchasi. Mehmonxonalar klassifikasiyasi. Mehmonxonalar tipologiyasi. Mehmonxonalarning asosiy xizmatlari va ularning mo'ljallanganligi. Turistlarni joylashtirishning texnologik tuzilmasi.

4-mavzu. TURIZMDA OVQATLANISh KORXONALARI

Ovqatlanish korxonalari tushunchasi. Ovqatlanish korxonalari turlari. Ovqatlanish korxonalarining texnologik tuzilishi.

5-mavzu. TURIZMDA SAYR - TAMOShOLAR VA KO'NGIL YoZISh INFRATUZILMASI.

Turizimda sayr - tomoshalar va ko'ngil yozish tushunchasi. Sayr - tomoshalar va ko'ngil yozish korxonalari turlari. Teatr binolari, klublar, diskotekalar.

6-mavzu. TURIZMDA ALOQA VA AXBOROT VOSITALARI.

Turizmda axborot texnologiyalari turlari va ularning mohiyati. Kompyuter tizimida o'rinlarni bronlashtirishning paydo bo'lish imkoniyatlari va evolyusiyasi. Turistik menejmentda Internet texnologiyalar.

7-mavzu. TURIZM INFRATUZILMASIDA SAYoHAT AGENTLIKLARI

Turistik safarlarni tashkil etishda turistik firmalarning o'rni va roli. Turoperatorning asosiy funksiyalari. Turistik agentlik. Agentlik bitimi.

8-mavzu. TURIZMDA EKSKURSIYa XIZMATLARI KO'RSATISh

Ekskursiya xizmatlari ko'rsatish tushunchasi va uning vazifalari. Ekskursiya tarkibi, mazmuni va mohiyati. Ekskursiya xizmatlarini tabaqalashtirish (differensiyalash). Ekskursiya xizmatlari ko'rsatishda ekskursovod va uning roli.

9-mavzu. TURIZMDA LISENZIYaLASh.

Turistik faoliyatni lisenziyalashning umumiy tushunchasi. O'zbekiston Respublikasida turistik faoliyatni lisenziyalash.

10-mavzu. TURIZMDA XIZMATLARNI STANDARTLAShTIRISh VA SERTIFIKATLASh.

Standartlash tushunchasi, uning mazmun mohiyati. Hozirgi zamon sharoitida standartlashning yangi modeli. «Xizmatlar» tushunchasi va ularning turlari. Turistik xizmatlar xavfsizligini ta'minlash bo'yicha standartlashtirish talablari.

Sertifikatlash tushunchasi. Turistik mahsulotlarni sertifikatlash va uni tashkil etish tartiblari.

11-mavzu. TURIZMDA SUG'URTALASh.

Turizmda xavfsizlik tushunchasi, uning mazmun mohiyati. Sug'urtalashning umumiy ta'rifi. Sug'urtalash klassifikasiyasi. Turizmda sug'urtalash turlari.

12-mavzu. TURIZMDA RASMIYaTChILIK TIZIMI.

Turizmda rasmiyatchilik tushunchasi va uning mohiyati. Pasport - viza rasmiyatchiligi. Bojxona rasmiyatchiligi. Sanitariya (tibbiy) rasmiyatchilik

13-mavzu. IShLAB ChIQARISh TARMOQLARI.

Turizm infratuzilmasini tashkil etuvchi ishlab chiqarish tarmoqlari. O'zbekistonda turizm infratuzilmasini tashkil etuvchi ishlab chiqarish tarmoqlari turlari.

14-mavzu. TURIZMNI BOShQARISh TIZIMI.

Turistik siyosat tushunchasi. Turizm boshqaruvi organlari. O'zbekiston Respublikasi Turizmni rivojlantirish davlat qo'mitasi faoliyati.

15-mavzu. TURIZMDA INVESTISIYaLASh.

Investisiyalash to'g'risida tushuncha. Investision loyihalarni baholash mezonlari va usullari. Turizm sohasida kapitalning integrasiyasi va konsentrasiya (markazlashish) jarayonlari.

III. Amaliy mashg'ulot bo'yicha kursatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Turizm infratuzilmasi fanining predmeti va vazifalari
2. Turizmda transport vositalari
3. Turizmda joylashtirish vositalari
4. Turizmda ovqatlanish korxonalari
5. Turizmda sayr - tamosholar va ko'ngil yozish infratuzilmasi
6. Turizmda aloqa va axborot vositalari
7. Turizm infratuzilmasida sayohat agentliklari
8. Turizmda ekskursiya xizmatlari ko'rsatish
9. Turizmda lisenziyalash
10. Turizmda xizmatlarni standartlashtirish va sertifikatlash
11. Turizmda sug'urtalash
12. Turizmda rasmiyatchilik tizimi
13. Ishlab chiqarish tarmoqlari
14. Turizmni boshqarish tizimi.
15. Turizmda investisiyalash

Amaliy mashg'ulotlari multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyalardan bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan topshiriqlar:

1. Hududdagi turizm infratuzilmasi va uning rivojlanish istiqbollari
2. Ekoturizm va uning infratuzilmasi
3. Innovasiyalar va raqamli texnologiyalar turizm infratuzilmasida
4. Turizm infratuzilmasi va mahalliy aholining iqtisodiy farovonligi
5. Madaniy meros ob'ektlari uchun infratuzilmaning roli
6. Transport infratuzilmasining turizm rivojlanishiga ta'siri va uni yaxshilash bo'yicha takliflar.
7. Qishloq turizmi va infratuzilmasi
8. Turistik infratuzilmani rivojlantirishdagi mahalliy va xalqaro tajribalar
9. Mahalliy turizm infratuzilmasini baholash va tahlil qilish
10. Ekologik turizm uchun infratuzilmaning barqaror rivojlanishi
11. Infratuzilmaning turizm sohasidagi iqtisodiy ta'siri
12. Turizm infratuzilmasida raqamli texnologiyalarning qo'llanilishi
13. Turizm infratuzilmasi va transport infrastrukturasi
14. O'zbekistonda turistik infratuzilmaning holati va rivojanish istiqbollari
15. Turizm infratuzilmasi uchun moliyaviy manbalar va investisilar

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan esselar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

Fanni o'zlashtirish natijasida magistrant:

- Turizm infratuzilmasi ning ijtimoiy-iqtisodiy mazmni va guruhlari, turitsik talabning shakllanish tahlili, globallashuv sharoitida turizm marketingining maqsad va vazifalarining o'ziga xos jihatlari, turitsik korxona va tashkilotlarning marketing bo'limlari, O'zbekiston sharoitida Turistik mahsulot yaratishning qonuniyatlari ***haqida tasavvurga ega bo'lishi***

– Turistik mahsulot qiymati va sotilishini nisbiy tahlil eta oshishi, turizm bozorida korxonalarning raqobatbardoshligini baholash va tahlil qilishni ***bilishi va ulardan foydalana olishi***"

– O'zbekistonda turoperatorlik xizmatlari faoliyatini tartiga soluvchi huquqiy normativ xujjatlar bo'yicha, turistik korxona maqsadlari va vazifalari, strategiyalari mohiyatini, bozor tadqiqotlarini amalga oshiruvchi taktikalarini, turizmda markting tadqiqotlarini olib borish ***ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.***

VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:

- esse, tezis va maqolalar yozish;

- interfaol keys-stadilar yechish;
- jarayonli-yo‘naltirilgan ta’lim;
- muhokama ishtirok etish;
- seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar);
- guruhlarda ishlash;
- mustaqil ishlarni bajarish;
- taqdimot tayyorlash;
- turli darajadagi testlarni yechish;
- so‘rov o‘tkazish.

VII. Kreditlarni olish uchun talabalar:

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to‘la o‘zlashtirish, tahlil natijalarini to‘g‘ri aks ettira olish, o‘rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo‘yicha test yoki yozma ishni topshirish.

Asosiy adabiyotlar:

1. Маматкулов Х.М., Абдухамидов С.А., Хамитов М.Х. Turizm infratuzilmasI. O‘quv qo‘llanma. – C.: «Samarqand iqtisodiyot va servis instituti», 2020.
2. Alimov Q.A., Qutlimurotov F.S.,.Rabbimov E.T. Turizm infratuzilmasi. O‘quv qo‘llanma.– T.: TDIU, 2011.
3. Boltabayev M.R., Tuxliyev I.S., Safarov B.SH., Abduhamidov S.A. Turizm: nazariya va amaliyot.// Darslik.- T.: Fan va texnologiya, 2018 y.
4. Mamatqulov X.M. Mehmonxona va turistik komplekslarda xizmatlarni tashkil etish. O’quv qo’llanma. – S.: SamISI, 2012.
5. Tuxliyev I.S., Qudratov G’.X., Pardayev M.Q. Turizmni rejalashtirish. Darslik. – T.: Iqtisod-moliya. 2010.

Qo‘shimcha adabiyotlar

7. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O’zbekiston taraqqiyot strategiyasi. –Toshkent: O‘zbekiston, 2022
8. Adilova Z.D. Sodiqov T. Xalqaro turizm biznesi. O‘quv qo‘llanma.– T.: TDIU, 2010.
9. Tuxliev I.S., Hayitboev R., Ibodullaev N.E., Amriddinova R.S. Turizm asoslari. O‘quv qo‘llanma. Qayta ishlangan va to‘ldirilgan 3-nashri.- S.: SamISI, 2010.

Axborot manbalari:

1. http://www. world-tourism.org – Butun jahon turizm tashkiloti.
2. http://www.sies.uz – SamISI elektron kutubxonasi
3. http://www.lex.uz– O‘zbekiston Respublikasi qonunchiligi
4. http://www.ziyonet.uz –ta’lim portal

O‘quv dasturi Termiz davlat universiteti o‘quv-uslubiy Kengashining 2024 yil 26- iyundagi 11- sonli yig‘ilish bayoni bilan ma’qullangan.
Fan/modul uchun ma’sullar: **O.Abdug‘aniyev** ________ Termiz davlat universiteti Iqtisodiyot va turizim fakulteti dekani, i.f.d. professor **G.M.Abdulxayeva** ________ Termiz davlat universiteti, «Turizm va mehmonxona xo‘jaligi» kafedrasi mudiri, iqtisodiyot fanlari falsafa doktori, dotsent. **Tuzuvchi: N.N.Panjiyeva** ________ Turizm va mehmonxona xo‘jaligi kafedrasi katta o‘qituvchisi, iqtisod fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Taqrizchilar: Gadoyev S.J. Terdu, Moliya kafedrasi mudiri, i.f.d. (DSc), dotsent To‘rayev Z.N. TISU, O‘quv metodik boshqarma boshlig‘i, PhD